

книгу європейських денних метеликів – 19.

Ключевые слова: Булавоусі лускокрилі (Lepidoptera: Rhopalocera), Луганський природний заповідник.

Плющ И. Г., Шешурак П. Н.

Булавоусые чешуекрылые (Lepidoptera: Rhopalocera) Луганского природного заповедника // Сборник научных трудов Луганского природного заповедника - 2011. – Луганск. – 2011. – С. 129-154.

В результате сборов, наблюдений и обработки литературных данных в отделении Придонцовская пойма и его ближайших окрестностях выявлено 65 видов булавоусых бабочек, в отделении Провальская степь – 121, в отделении Стрельцовская степь – 69. В целом для заповедника приведено 128 видов. Из них в Красную книгу Украины внесены 9 видов, в Красный список МСОП – 5; в Европейский Красный список – 10, в Бернскую конвенцию – 9, в Красную книгу европейских дневных бабочек – 19.

Ключевые слова: Булавоусые чешуекрылые (Lepidoptera: Rhopalocera), Луганский природный заповедник.

Pljushtch I. G., Sheshurak P. N.

The butterflies (Lepidoptera: Rhopalocera) of the Lugansk Strict Nature Reserve // Collection of scientific labours of the Luhansk Strict Nature Reserve - 2011. – Lugansk. – 2011. – P. 129-154.

As results of field investigations in the Lugansk natural reserve and from literatures data we have revealed the 128 species of the butterflies (Lepidoptera: Rhopalocera). In Pridontsovskaya poima department we have found out the 65 species of the butterflies, in Proval'skaya steppe department and Streltsovskaya steppe department there are 121 and 69 species of butterflies correspondingly. From this list there are some species included in the Ukrainian Red Book (9), IUCN (5), the European Red list (10), the Bern convention (9), and Red Data Book of European Butterflies the 19 species.

Key words: butterflies (Lepidoptera: Rhopalocera), Lugansk natural reserve

УДК 592 (477.52)

▪ ¹В. В. Пархоменко,

▪ ²Ю. М. Геряк

ЛУСКОКРИЛІ НАДРОДИНИ NOCTUOIDEA (INSECTA, LEPIDOPTERA) НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ДЕСНЯНСЬКО-СТАРОГУТСЬКИЙ»

¹Харківське ентомологічне товариство

komahytaptahy@ukr.net

²Львівське відділення Українського ентомологічного товариства

entomobelka@ukr.net

Вступ. Надродина Noctuoidea, об'єднуючи родини Notodontidae, Nolidae, Arctiidae, Lymantriidae, Erebididae, Micronoctuidae та Noctuidae, налічує понад 70000 описаних видів і є найбільшою в ряді Lepidoptera. Її представники населяють практично усі біотопи суходолу, де часто стають домінантною групою лускокрилих. На стадії гусені вони трофічно пов'язані практично з усіма типами рослин, а також грибами, водоростями і лишайниками. Значна частина видів є фітосапрофагами, деякі – хижаками. В той же час ноктуоїдні лускокрилі становлять вагому частку у раціоні багатьох інших безхребетних та хребетних тварин. Переважна більшість видів

здатні жити на імагінальній стадії, тому відіграють вагому роль як запилювачі квіткових рослин. До цього комплексу належать і декілька шкодочинних видів, котрі здатні завдавати значних збитків лісовому та сільському господарству.

Велике таксономічне різноманіття, а також різні підходи щодо класифікації стали причиною того, що дана група в Україні досі залишається недостатньо вивченою. Особливо це стосується північних районів країни, зокрема і території Сумської області.

Власне на території Сумської області, у Середино-Будському районі, 23.02.1999р. створений перший у північно-східному регіоні Деснянсько-Старогутський національний природний парк (далі НППДС). Його територія займає 16215,1 га і належить до області Новгород-Сіверського Полісся Поліської провінції, зони мішаних лісів південного заходу Східно-Європейської рівнини [27, 29]. Клімат помірно-континентальний. Радіаційний баланс складає 40 ккал/см². Середньомісячна температура повітря в січні становить -7 – -8°C, в липні – +18 – +19°C, середньорічна кількість опадів – 550–600 мм [33]. Рослинність парку належить до Східно-Поліського геоботанічного округу Поліської підпровінції Європейської широколистянолісової області. Флора парку налічує понад 700 видів судинних рослин, фауна – близько 200 видів хребетних тварин [25, 27].

Територія парку складається з двох ділянок – західної Придеснянської (8942,5 га) та східної Старогутської (7232,3 га), які досить відрізняються за характером рослинності. Придеснянська ділянка НПП розташована на лівобережжі р. Десна, включає заплаву та прилеглу окраїну першої надзаплавної тераси. Заплава широка, з чітко вираженими генетичними частинами, з численними старицями й протоками, тут добре представлені комплекс заплавної лучної, болотної та водної рослинності Десни та її приток, а також лісів борової тераси. У рослинному покриві переважають луки, поширені евтрофні трав'яні та лісові (вільхові) болота, місцями трапляються фрагменти чагарникових боліт (угруповання верби попелястої), ділянки чагарникових вербняків із верб попелястої, трьохтичинкової, невеликі ділянки (переліски) заплавлених дібров, вільшників, осичників, біловербників. Надзаплавна тераса зайнята здебільшого молодими та середньовіковими культурами сосни звичайної. У Старогутській частині НППДС репрезентований бореальний комплекс соснових лісів та боліт, характерні зандрові та моренно-зандрові ландшафти із замкнутими й стічними улоговинами, карстовими блюдцевидними зниженнями. Територію дрениують р. Знобівка з притоками Улиця та Чернь. Близько 80% рослинного покриву тут припадає на ліси, серед яких панівні за зайнятими площами соснові (передусім сосняки зеленомохові, чорницеві та молінієві). Близько 19% лісовкритих площ займають березняки, рідше зустрічаються дубові й вільхові ліси. Понад 7% площі припадає на болота, серед яких переважають низинні (здебільшого осокові). Часто трапляються також перехідні та верхові (пригнічено-рідколісні, лісові й трав'яно-чагарничкові сфагнові) болота. У долинах Знобівки, Улиці та Черні добре представлені заплавні луки [19-20, 25-27].

На відміну від більш досліджених в ентомологічному плані центральних і східних районів Сумщини [1-17, 28, 32 та ін.] територія НППДС залишається ще недостатньо вивченою.

На території, що увійшла до складу НППДС, лепідоптерологічні дослідження ще у 60-х роках минулого століття розпочав С. І. Медведєв. У своїй праці [18] для околиць с. Стара Гута автор наводить 25 видів лускокрилих із 10 родин, в тому числі 3 види Noctuoidea. Упродовж 2001-2005 рр. дослідженням фауни лускокрилих надродина Pyraloidea на території Сумщини, в тому числі й у НППДС, займався О. В. Говорун [1-5 та ін.]. У 2004-2009 рр. дослідження лепідоптерофауни парку проводить В. В. Пархоменко. Результати їх вже частково опубліковані [21-24].

Певні відомості про рідкісні види комах даної території знаходимо в роботах П. М. Шешурака із співавторами [31-32] та деяких інших. Проте, інформація про фауну лускокрилих ноктуїдного комплексу у цих роботах практично відсутня. І лише у праці З. Ф. Ключко і О. В. Говоруна [10] наведено список совок (*Noctuidae s.l.*), знайдених у НППДС. Дані про знахідки окремих таксонів совкових у НППДС також наявні у деяких інших роботах З. Ф. Ключко [11, 12, 14]. Проте, у даних роботах обговорюються лише родини *Nolidae*, *Erebidae* і *Noctuidae*, які раніше об'єднували в одну родину совок (*Noctuidae s.l.*). Тому фауна таких родин комплексу, як *Notodontidae*, *Lymantriidae* та *Arctiidae* на території НППДС досі залишалася практично не вивченою.

Матеріали та методика досліджень. В основу даної роботи лягли матеріали, зібрані В. В. Пархоменком у 2004–2009 рр., на території НППДС (пункти зборів лускокрилих зазначені на рисунку 1). Найбільш інтенсивні польові дослідження, що включали збір матеріалу на денних маршрутах та нічні збори на світло, проведено у 2004 р. Тоді матеріал збирали протягом 74 діб (04-13.05, 04-16.06, 10.07-08.08, 21.08-01.09), тобто протягом майже всього весняно-літнього періоду. Крім того, дослідження проводили також у 2005 (15-19.04, 5-10.05), 2006 (13-17.04, 15-19.07) та 2009 (22-23.05) роках.

Рисунок 1 – Картосхема «Деснянсько-Старогутського» НПП з вказівкою пунктів збору матеріалу (карта з архіву Управління охорони навколишнього природного середовища у Сумській області)

Маршрутними дослідженнями, під час яких відловлювали і візуально реєстрували імаго лускокрилих за допомогою ентомологічного сачка та збирали передімагінальні стадії розвитку (гусені та лялечки) для подальшого виведення імаго, була охоплена як Придеснянська, так і Старогутська частини НПП. Найефективніший із відомих методів збору комах з нічної активністю, в тому числі й совкових, приваблювання на світло (за допомогою ламп ДРЛ потужністю 250, 400 і 1000 Вт) застосовували протягом усього періоду досліджень у 5 пунктах НППДС, зокрема в околицях с.

Боровичі, с. Нововасилівка, с. Очкіно, смт. Середина Буда і с. Стара Гута.

Визначення матеріалу проводили за сучасними визначниками [34-36, 38-42, 44-49]. Для видів – двійників було зроблено препарати геніталій.

Для оцінки відносної чисельності кожного виду застосовано такі критерії: якщо в період дослідження особини виду реєструвалися постійно і у значній кількості, а у зборах є понад 100 екземплярів, такий вид вважаємо масовим. Якщо вид траплявся досить часто, чітко простежувалась його фенологія, а у зборах є від 51 до 100 особин, вид вважали чисельним, якщо ж у зборах від 21 до 50 особин, вид вважали звичайним. Якщо вид реєстрували спорадично і поодинокі, або в дуже незначній кількості (у зборах від 11 до 20 особин), вид є нечисельним, а якщо за час досліджень виявлено менше 10 особин виду, вважали вид рідкісним.

У тексті використано наступні скорочення: ок. – околиці, Б – ок. с. Боровичі, Н – ок. с. Нововасилівка, О – ок. с. Очкіно, СБ – ок. смт. Середина Буда, СГ – ок.с. Стара Гута, У – ок. с. Улиця Серединобудського р-ну Сумської області.

Результати та їх обговорення. В результаті проведених досліджень для НППДС складено таксономічний список усіх зареєстрованих тут Noctuoidea, який налічує 330 видів із 34 підродин і 6 родин. В тому числі 28 видів із 6 підродин родини Notodontidae, 9 видів із 3 підродин Nolidae, 26 видів із 3 підродин Arctiidae, 7 видів із 2 підродин Lymantriidae, 29 видів із 8 підродин Erebidae і 231 вид із 18 підродин Noctuidae.

За літературними даними [8, 10-12, 14, 18, 31-32], з території НППДС були відомі 112 видів совкових, серед яких 94 види відзначено в період наших досліджень. Крім того, вперше для території НППДС виявлено 218 видів Noctuoidea, серед яких 43 – виявилися новими для Сумської області, 11 – для Північно-Східної України, а один вид, *Cucullia lindeii* (повні таксономічні назви подано у анотованому списку нижче), – новим для фауни України, а його місцезнаходження – найпівденнішим у його ареалі.

Даний список ще не є повним, оскільки на території НППДС практично не проводились дослідження в осінній період, особливо пізно восени. Тому види з осінньої феногрупи практично не представлені у списку. Крім того, нові цікаві знахідки можуть бути і у більш віддалених і важкодоступних районах парку, які ще є не достатньо вивченими.

Аналізуючи особливості розселення совкових за основними природними біотопічними комплексами НППДС, можна виділити декілька груп, характерних для кожного з комплексів видів. Найбільшою та найпоширенішою в парку є група лісових видів, які, проте, населяють переважно перехідні між лісом і луками екотонні стації: лісові галявини, узлісся, просіки, вербові зарості по берегах водойм тощо. Серед таких, перш за все, варто відзначити майже всіх представників родини Notodontidae, більшість Nolidae та Lymantriidae, а також багатьох Erebidae (*Parascotia fuliginaria*, *Herminiinae* spp., *Hypeninae* spp., *Colobochoyla salicalis*, *Trisateles emortualis*, *Laspeyria flexula*, *Catephia alchymista*, *Minucia lunaris*, *Catocala* spp. та ін.) та Noctuidae (*Pantheinae* spp., *Dilobinae* spp., *Acronictinae* spp., *Amphipyrynae* spp., *Callopietria juvenina*, *Ipimorpha* spp., *Brachylomia viminalis*, *Enargia paleacea*, *Cosmia* spp., *Euplexia lucipara*, *Parastichtis suspecta*, *Apterogenum ypsilon*, *Conistra* spp., *Tiliacea aurago*, *Cirrhia* spp., *Agrochola circellaris*, *Lithophane* spp., *Eupsilia transversa*, *Panolis flammea*, *Orthosia* spp. та ін.). Переважна більшість лісових видів совкових на стадії гусені є широкими олігофагами або поліфагами, що розвиваються на листяних породах дерев та кущів, значна частина також на трав'янистих лісових рослинах, а один вид – на грибах-трутовиках і лишайниках, що ростуть на деревах. При цьому, з сосною, яка домінує у тутешніх лісостанах, трофічно пов'язані дуже мало видів (*Lymantria monacha*, *Panthea coenobita*, *Panolis flammea* та д. ін.).

Тим не менше, соснові ліси, особливо розріджені і світлі, у комплексі із характерними псамофітними луками-галявинами та пустищами, є оселищем для

багатьох ксеротермофільних лучно-степових видів, переважно поліхортофагів, серед яких варто згадати такі як *Spiris striata*, *Rhyparia purpurata*, *Dysauxes ancilla*, *Acronicta cinerea*, *Cucullia argentea*, *C. lindei*, *C. artemisiae*, *C. fraudatrix*, *C. scopariae*, *Calophasia lunula*, *Deltote deceptor*, *Staurophora celsia*, *Hecatera bicolorata*, *Hadena albimacula*, *Hadena compta*, *Sideridis turbida*, *Dichagyris signifera*, *Euxoa* spp., *Lycophotia porphyrea*, *Chersotis rectangula*, *Spaelotis ravid*, *Opigena polygona* тощо.

Дуже специфічну групу утворюють лучні види гігрофільного комплексу, які знаходять сприятливі умови для існування на гігрофітних заплавах і низинних болотистих та торфових луках парку. Серед них варто відзначити такі гігрофільні види як *Pelusia obtusa*, *Macrochilo cribrumalis*, *Polypogon tentaculatus*, *Lygephila pastinum*, *Euclidia* sp., *Lamprotes c-aureum*, *Plusia putnami*, *Simyra albovenosa*, *Deltote uncula*, *Hydrillula pallustris*, *Proxenus lepigone*, *Apamea unanimitas*, *Mesogona oxalina*, *Amphipoea lucens*, *Eurois occulta*, *Xestia sexstrigata* тощо.

Окрему групу становлять види – мешканці евтрофних болот та шуварових заростей по берегах водойм. Це, зокрема, консументи очерету та деяких інших болотних рослин: *Nonagria typhae*, *Archanara geminipuncta* та *A. dissoluta*, *Sedina buettneri*, *Arenostola phragmitidis*, *Xylota vetusta*, *Chortodes pygmaea* і *Ch. minima*, *Mythimna pudorina*, *M. impura* та *M. straminea*, *Senta flammea* тощо. Проте, найцікавіші та специфічні для Полісся види населяють оліготрофні болота: *Acronicta menyanthidis*, *Lithomia solidaginis*, *Anarta cordigera* та *Cryptocala chardinyi*.

На території НППДС також виявлено декілька середземноморських термофільних видів – мігрантів, які навряд чи можна вважати резидентними представниками місцевої лепідоптерофауни, та які, очевидно, потрапляють сюди під час перельотів з південніших районів (*Cornutiplusia circumflexa*, *Heliothis adaucta*, *Heliothis peltigera*, *Helicoverpa armigera*, *Hyssia cavernosa* тощо).

Майже всі відзначені масові види парку є убіквістами і здатні населяти різноманітні типи біотопів. Переважна більшість звичайних та чисельних видів належать до групи лісових та лісо-лучних мезофілів, в той час як значна частина нечисельних та рідкісних вразливих видів є лучними ксеро- та гігрофілами.

Серед виявлених у НППДС видів совкових чотири – *Catocala fraxini*, *C. sponsa*, *Cucullia argentea* та *Staurophora celsia* – занесені до Червоної книги України (ЧКУ) [30]. Усі вони, крім наведеного за літературними даними *C. sponsa*, в період наших досліджень були рідкісними і лише *S. celsia* був більш-менш звичайним, хоч і траплявся локально. Проте, крім видів з офіційним охоронним статусом, на території НППДС виявлено щонайменше 50 стенотопних і вразливих, здебільшого рідкісних в Україні видів, переважна більшість з яких є гігрофілами і знаходять сприятливі умови для існування лише у лучно-болотних угіддях парку (*P. obtusa*, *M. cribrumalis*, *L. pastinum*, *L. c-aureum*, *P. putnami*, *A. menyanthidis*, *D. uncula*, *H. pallustris*, *A. unanimitas*, *A. lucens*, *L. solidaginis*, *A. cordigera*, *C. chardinyi*, *E. occulta*, *X. sexstrigata* та ін.).

Значення лучно-болотних угідь НППДС для збереження видів лускокрилих гігрофільного комплексу важко переоцінити, особливо якщо врахувати, що практично всі вони є рідкісними і загрозеними в Україні, а їх біотопи внаслідок осушувальної меліорації практично скрізь зазнали значних негативних трансформацій.

Нижче наведено систематичний список ноктуоїдних лускокрилих, зареєстрованих на території НППДС. Для усіх видів вказані дати їх реєстрації або період лету імаго і відносна чисельність, а для рідкісних та малочисельних – кількість відзначених особин. Для видів, які раніше наводилися з даної території, також вказано посилання на відповідні літературні джерела.

Примітка: * – відзначені види, які реєструються вперше для НПП ДС, ** – вперше для Сумської області, *** – вперше для Північно-Східної України і **** – вперше для України.

Анотований список Noctuoidea НПП «Деснянсько-Старогутський»

Надродина NOCTUOIDEA

Родина NOTODONTIDAE

Підродина CERURINAE

****Cerura vinula** (Linnaeus, 1758) Б, 11.05.04 (1♂); О, 10.05.04 (3♂♂); СБ, 10.07.04 (1♂); СГ, 05-07.05.04 (2♂♂, 1♀). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

***Cerura erminea** (Esper, 1783) Н, 12.06.04 (1♂); СБ, 14.06.04 (1♀); СГ, 05-06.05.04 (2♂♂), 06.06.04 (2♂♂, 1♀), 12.07.04 (1♀). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

***Furcula furcula** (Clerck, 1759) Н, 23.07.04 (1♂), заплавна лука.

****Furcula bicuspis** (Borkhausen, 1790) О, 21-28.07.02 (2); СГ, 14-17.05 і 05-07.06.04 (3), 22.07.04 (2). Зрідка, у екотонних та лісових біотопах.

***Furcula bifida** (Brahm, 1787) Б, 11.05.04 (1); Н, 12.06.04 (1); СГ, 14-17.05.04 (2), 05-08.06.04 (6), 11-13.07.04 (2). Екотонні та лісові біотопи, нечисельний.

Підродина DICRANURINAE

***Harpyia milhauseri** (Fabricius, 1775) Н, 12.06.04 (4♂♂); СГ, 14-17.05.04 (1♂), 06.06.01 (1♂). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

***Stauropus fagi** (Linnaeus, 1758) Б, 11.05.04 (5); О, 13.06.04 (1); СБ, 10-11.07.04 (2); СГ, 05-17.05.04 (7), 07.06.04 (5). Екотонні та лісові біотопи, нечисельний.

Підродина NOTODONTINAE

***Drymonia dodonaea** ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 12.06.04 (1); О, 13.06.04 (2); СБ, 14.06.04 (2); СГ, 07.06.04 (3). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

****Drymonia ruficornis** (Hufnagel, 1766) Б, 11.05.04 (1); О, 08.05.04 (1); СГ, 05-07.05.04 (10). Мішані ліси, нечисельний.

***Notodonta dromedarius** (Linnaeus, 1758). Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 05 по 09 (календарні місяці).

***Notodonta torva** (Hübner, 1803) Б, 11.05.04 (3); О, 08.05.04 (1), 26.07.04 (3), СГ, 14-17.05.04 (2), 07.06.04 (1). Листяні та мішані ліси, нечисельний.

***Notodonta tritophus** ([Denis & Schiffermüller], 1775). Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 07.05 до 22.08.

***Notodonta ziczac** (Linnaeus, 1758). Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 05 по 09.

***Peridea anceps** (Goeze, 1781) СГ, 14-17.05 і 05.06.04 (2♂♂), субір.

***Pheosia tremula** (Clerck, 1759) Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 05 по 09.

***Pheosia gnoma** (Fabricius, 1776) Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 05 по 09.

***Leucodonta bicoloria** ([Denis & Schiffermüller], 1775) О, 03.08.04 (1♂), узлісся субору.

Підродина PTILODONTINAE

***Pterostoma palpina** (Clerck, 1759) Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 05 по 09.

***Ptilodon capucina** (Linnaeus, 1758) Б, 02.08.04 (1♀); Н, 12.06.04 (1♂); О, 29.07.04 (1♂); СГ, 14-17.05.04 (1), 15.07.04 (1♂), 22.08.04 (1♂). Екотонні та лісові біотопи, нечисельний.

****Ptilodon cucullina** ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 23.07.04 (1♂), заплавна лука.

***Odontosia carmelita** (Esper, 1799) О, 05.05.05 (1♂), узлісся мішаного лісу.

Підродина PHALERINAE

***Phalera bucephala** (Linnaeus, 1758). Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 06 по 09.

Підродина PIGAERINAE

**Spatalia argentina* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СГ, 04.08.04 (1♂), узлісся мішаного лісу.

***Gluphisia crenata* (Esper, 1785) Б, 02.08.04 (1); Н, 12.06.04 (2), 24.07.04 (2); О, 09.05.04 (1), 03.08.04 (1); СБ, 10.07.04 (2); СГ, 14-17.05.04 (5). Екотонні та лісові біотопи, нечисельний.

**Clostera pigra* (Hufnagel, 1766). Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 05 по 09.

**Clostera curtula* (Linnaeus, 1758) Н, 24.07.04 (1); О, 22.07.04 (5); СБ, 18.07.02 (1); СГ, 06.05.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

Clostera anachoreta ([Denis & Schiffermüller], 1775) [18] Б, 11.05.04 (1); О, 27-29.07.04 (2); СБ, 12.05.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

***Clostera anastomosis* (Linnaeus, 1758) СГ, 22.07.04, (6), узлісся мішаного лісу.

Родина NOLIDAE

Підродина NOLINAE

***Meganola albula* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СБ, 11.07 (3), 01.08.04 (1); Н, 24-25.07.04 (3). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

***Nola confusalis* (Herrich-Schäffer, 1847) СГ, 05.05.04 (1), узлісся широколистяного лісу.

***Nola aerugula* (Hübner, 1793) Б, 23.08.04 (1); Н, 23-24.07.04 (4); О, 28.07.04 (4); СБ, 01.08.04 (2); СГ, 22.07.04 (2). Лісо-лучні біотопи, болота, нечисельний.

***Nola cucullatella* (Linnaeus, 1758) СБ, 10.07.04 (1), узлісся широколистяного лісу.

Підродина CHLOEPHORINAE

**Pseudoips prasinana* (Linnaeus, 1758) Н, 12.06.04 (1); СГ, 22.08.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, нечисельний.

**Bena bicolorana* (Fuessly, 1775) Н, 12.06.04 (1), узлісся субору.

***Nycteola revayana* (Scopoli, 1772) О, 03.08.04 (1); СГ, 16.04.05 (1). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

Підродина EARIDINAE

Earias clorana (Linnaeus, 1761) [10]. Н, 11-12.06.04 (2); СГ, 08.06.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

**Earias vernana* (Fabricius, 1787) СБ, 11.07.04 (1), узлісся широколистяного лісу.

Родина ARCTIIDAE

Підродина ARCTIINAE

***Spiris striata* (Linnaeus, 1758) У, ур. Жеховщина, 22.07.04 (5), псамофітні луки, вдень.

***Coscinia cribraria* (Linnaeus, 1758) Б, 02.08.04 (2); Н, 25.07.04 (2); О, 28-31.07.04 (5); СГ, 18.07.04 (3). Сухі соснові бори.

**Phragmatobia fuliginosa* (Linnaeus, 1758). Екотонні та лучні біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 05 по 09.

**Spilosoma lutea* (Hufnagel, 1766). Екотонні та лучні біотопи, всюди, але нечисельний, імаго з 05 по 09.

**Spilosoma lubricipeda* (Linnaeus, 1758). Екотонні та лучні біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 05 по 09.

**Spilosoma urticae* (Esper, 1789). Екотонні та лучні біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 05 по 09.

**Diaphora mendica* (Clerck, 1759) СБ, 04.05.04 (2), 04.06.04 (1). Гігрофітні луки, рідкісний.

**Rhyparia purpurata* (Linnaeus, 1758) Н, 12-13.06.04 (3♂♂); О, 23.07.04 (3♂♂); СБ, 10-11.07.04 (7♂♂, 2♀♀); СГ, 17-20.07.04 (4♂♂). Сухі псамофітні луки і пустища, узліссях борів та суборів, локально-звичайний.

Diacrisia sannio (Linnaeus, 1758) [18]. Луки і болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-07, вдень.

**Arctia caja* (Linnaeus, 1758). Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 07-08.

**Arctia villica* (Linnaeus, 1758) СГ, 02-08.06.04 (2♂♂), псамофітна лука.

Підродина LITHOSIINAE

***Thumatha senex* (Hübner, 1808). Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 07-08.

***Miltochrista miniata* (Forster, 1771). Лісо-лучні біотопи, звичайний, місцями чисельний, літ у 07.

**Cybosia mesomella* (Linnaeus, 1758) СБ, 03.07.04 (1♀), заплавна лука.

***Pelosia muscerda* (Hufnagel, 1766) Лісо-лучні біотопи, звичайний, місцями чисельний, літ у 07-08.

***Pelosia obtusa* (Herrich-Schaeffer, 1847) Н, 24.07.04 (3); О, 26.07.04 (1); СГ, 22.07.04 (1). Гігрофітні луки, болота та екотони.

***Atolmis rubricollis* (Linnaeus, 1758) Н, 12.06.04 (3); СГ, 12.07.04 (1). Узліссях мішаних та шпилькових лісів, рідкісний.

**Lithosia quadra* (Linnaeus, 1758). Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-08.

***Eilema depressa* (Esper, 1787) О, 25.07-03.08.04 (10); СГ, 12.07.04 (2). Лісо-лучні біотопи, нечисельний.

***Eilema griseola* (Hübner, 1803). Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 07-08.

***Eilema complana* (Linnaeus, 1758). Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 07-08.

***Eilema lutarella* (Linnaeus, 1758) Лісо-лучні біотопи, нечисельний, літ у кінці 07-08.

**Eilema sororcula* (Hufnagel, 1766). Лісо-лучні біотопи, звичайний або чисельний, літ у 05-06.

***Eilema lurideola* (Zincken, 1817). Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-08.

Підродина SYNTOMINAE

***Amata phegea* (Linnaeus, 1758) Н, 25.07.04 (3); СГ, 18.07.04 (1); У, 20.07.04 (2). Узліссях борів та суборів.

***Dysauxes ancilla* (Linnaeus, 1767) СГ, 22.07.04 (1), псамофітна лука.

Родина LYMANTRIIDAE

Підродина ORGYINAE

**Calliteara pudibunda* (Linnaeus, 1758). Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго у 05-поч.06.

***Orgyia antiqua* (Linnaeus, 1758) О, 21-31.07.02 (3♂♂), вдень на луках, 03.08.04 (1♂), на світло.

**Euproctis chrysorrhoea* (Linnaeus, 1758) О, 26.07.04 (3♂♂), сад у селі. В природних біотопах парку не виявлений.

**Euproctis similis* (Fuessly, 1775). Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з кін.06 по 09.

Підродина LYMANTRIINAE

**Leucoma salicis* (Linnaeus, 1758) Н, 12.06.04 (4); О, 13.06.04 (3); СГ, 11-15.07 (5)

і 22.07.04 (1). Лісо-лучні біотопи, звичайний, місцями чисельний.

**Lymantria dispar* (Linnaeus, 1758) Н, 23-24.07.04 (3♂♂); О, 01.08.04 (1♂); СГ, 25.08.04 (1♂). Зрідка у природних лісо-лучних біотопах, значно частіше в садах у населених пунктах.

**Lymantria monacha* (Linnaeus, 1758). Скрізь чисельний, в пік лету у соснових лісах – масовий. У 2004 р. літ відзначений з 26.07 до 28.08.

Родина EREBIDAE
Підродина RIVULINAE

Rivula sericealis (Scopoli, 1763) [10]. Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, іноді – масовий, літ імаго у 06-08.

Підродина BOLETOBINAE

***Parascotia fuliginaria* (Linnaeus, 1761) О, 27-31.07.04 (2), узлісся субору.

Підродина HERMINIINAE

**Paracolax tristalis* (Fabricius, 1794) Н, 23-24.07.04 (3); О, 20.07-01.08 (11); СГ, 22.07.04 (1). Лісо-лучні біотопи, нечисельний.

**Macrochilo cribrumalis* (Hübner, 1793) СГ, 18.07.04 (1♂), заболочена лука.

**Herminia tarsipennalis* Treitschke, 1835 СБ, 11.07.04 (1♂), узлісся мішаного лісу.

**Herminia tarsicrinalis* (Knoch, 1782) Н, 12.06.04 (2); СБ, 11.07.04 (1); СГ, 18.07.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

**Herminia grisealis* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СГ, 10.07.04 (2), узлісся мішаного лісу.

Polypogon tentacularia (Linnaeus, 1758) [10]. О, 26.07 і 01.08.04 (16), заплавні луки, вдень.

Pechipogo strigilata (Linnaeus, 1758) [10]. Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго в 06-07.

Zanclognatha lunalis (Scopoli, 1763) [10]. Нами не виявлений.

Підродина HYPENINAE

Hypena proboscidalis (Linnaeus, 1758) [10]. Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 05 по 09, пік чисельності у 3 декаді 08.

Hypena rostralis (Linnaeus, 1758) [10]. Лісо-лучні природні, а також антропогенного походження (сади і присадибні ділянки, парки) біотопи, звичайний. Імаго з 05.05 по 14.06, а також, з осені до весни, на зимівлі у різних сховищах. Наприклад, 30.08.04 у Б, у підвальному приміщенні будівлі виявлено 13 імаго, які, очевидно, вже зібрались на зимівлю.

Підродина PHYTOMETRINAE

**Phytometra viridaria* (Clerck, 1759) Н, 23-24.07.04 (3); СБ, 03.07 і 21.08.04 (2). Зрідка на мезофітних луках.

Colobochyla salicalis ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Н, 12.06.04 (3); СБ, 03.07, 01 і 22.08.04 (3); СГ, 05-08.06.04 (3). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

**Trisateles emortualis* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СБ, 14.05.04 (1♂), узлісся мішаного лісу.

Підродина AVENTIINAE

Laspeyria flexula ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Н, 12.06.04 (3), 25.07.04 (1); СБ, 03 і 10.07.04 (2), 01.08.04 (1); СГ, 05-08.06.04 (3), 22.08.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, нечисельний.

Підродина CALPINAE

Scoliopteryx libatrix (Linnaeus, 1758) [10]. За поширенням і біологією дуже подібний до *H. rostralis*, з яким часто трапляється разом на зимівлі.

Підродина CATOCALINAE

- **Lygephila pastinum* (Treitschke, 1826) СБ, 10.07.04 (1♂), заплавна лука
- **Euclidia glyphica* (Linnaeus, 1758). Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго з 05 по 09, вдень.
- **Euclidia mi* (Clerck, 1759) Н, 12.06.04 (1); СБ, 05.06.04 (1); СГ, 01.06.02 (1), 06-07.06.04 (3). Гігрофітні луки і болота, нечисельний.
- ***Catephia alchymista* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 25.07.04 (1♂), заплавна лука.
- Minucia lunaris* ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. О, 10-11.05.04 (5); СГ, 01.06.02 (1), 05-06.05.04 (5). Широколистяні та мішані ліси парку, нечисельний.
- **Catocala fulminea* (Scopoli, 1763). Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго у 07.
- Catocala fraxini* (Linnaeus, 1758) [10]. О, 27.08.04 (1♂), узлісся субору; СГ, 22-24.08.04 (2♂♂), на світло серед широколистяного лісу у заплаві р. Уличка. Занесений до ЧКУ [30].
- Catocala nupta* (Linnaeus, 1767) [10]. Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго у 07-09.
- **Catocala electa* (Vieweg, 1790) Б, 30.08.04 (1♂); О, 28.08.04 (1♂). Екотони по берегах водойм.
- **Catocala elocata* (Esper, [1787]) СБ, 01-05.08.04 (2), узлісся широколистяного лісу.
- **Catocala promissa* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 24.07.04 (1♂), узлісся субору.
- Catocala sponsa* (Linnaeus, 1767) [31]. Нами не виявлений. Занесений до ЧКУ [30].

Родина NOCTUIDAE

Підродина PLUSIINAE

- **Abrostola tripartita* (Hufnagel, 1766). Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 05-08.
- Abrostola asclepiadis* ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Б, 02.08.04 (1); СБ, 14.06.04 (1); СГ, 06.06 і 13.07.04 (2). Екотонні та лучні біотопи, рідкісний.
- Abrostola triplasia* (Linnaeus, 1758) [10]. Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 05-09.
- Macdunnoughia confusa* (Stephens, 1850) [10]. Різноманітні відкриті біотопи, чисельний або масовий. Літ імаго у 05-09, причому, наприкінці літа значно чисельніший.
- Diachrysia chrysitis* (Linnaeus, 1758) [10]. Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-09.
- Diachrysia stenochrysis* (Warren, 1913) [10]. Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-09.
- **Lamprotes c-aureum* (Knoch, 1781) Н, 24.07.04 (1); О, 28-29.07.04 (3); СБ, 11.07.04 (1); СГ, 22.07.04 (2). Гігрофітні луки, рідкісний.
- Autographa gamma* (Linnaeus, 1758) [10]. Скрізь чисельний або масовий, убіквіст, імаго з 05 по 09.
- **Autographa jota* (Linnaeus, 1758) СГ, 12.07.04 (3), узлісся мішаного лісу.
- ***Syngrapha interrogations* (Linnaeus, 1758) Н, 25.07.04 (1), узлісся широколистяного лісу.
- ****Cornutiplusia circumflexa* (Linnaeus, 1767) СБ, 11.07.04 (1♂), узлісся широколистяного лісу.
- Plusia festucae* (Linnaeus, 1758) [10, 18]. Н, 24.07 і 27.08.04 (2); О, 27.07.04 (4). СБ,

11.07.04 (10); СГ, 22-23.08.04 (14). Екотони, луки, болота, звичайний, імаго у 06-08.

**Plusia putnamii* (Grote, 1873) О, 29.07.04 (1). СБ, 05 і 21.08.04 (2); СГ, 12.07.04 (2). Гігрофітні луки, рідкісний.

Підродина EUSTROTIINAE

Protodeltote pygarga (Hufnagel, 1766) [10]. Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 05-08.

Deltote deceptoris (Scopoli, 1763) [10]. Нами не виявлений.

Deltote uncula (Clerck, 1759) [10]. Гігро- та мезофітні луки, болота, імаго з 12.06 по 31.08, звичайний, місцями – чисельний.

Deltote bankiana (Fabricius, 1775) [10]. Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-08.

Підродина ACONTIINAE

Acontia trabealis (Scopoli, 1763) [10]. Екотони, луки, всюди звичайний або чисельний, місцями – масовий, імаго у 05-08.

**Aedia funesta* (Esper, [1766]). Лісо-лучні біотопи, звичайний, місцями чисельний, літ у 06-08.

Підродина PANTHEINAE

***Panthea coenobita* (Esper, 1785) Б, 03.08.04 (4); Н, 11-12.06.04 (4); О, 26.07-01.08.04 (5); СГ, 15-24.07.04 (12). Локально-звичайний у шпилькових лісах парку.

Colocasia coryli (Linnaeus, 1758) [10]. Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, місцями – масовий, імаго з 05 по 08.

Підродина DILOBINAE

**Diloba caeruleocephala* (Linnaeus, 1758) СГ, -.09.2004 (1♀, ex. pupa), в саду.

Підродина ACRONICTINAE

**Moma alpium* (Osbeck, 1778) Н, 12.06.04 (8); О, 26-29.07.04 (2). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

Acronicta alni (Linnaeus, 1767) [10]. Н, 12.06.04 (2); СБ, 14.06.04 (5); СГ, 05-08.06.04 (11), 22.08.04 (4). Гігрофітні екотонні та лісові біотопи, болота, локально-звичайний.

**Acronicta cuspis* (Hübner, [1813]) Н, 12.06.04 (1); О, 26.07.04 (1); СГ, 07.06.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

**Acronicta tridens* ([Denis & Schiffermüller], 1775) О, 13.06 і 31.07.04 (2); СБ, 04-14.06 і 10.07.04 (2); СГ, 04.08.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

Acronicta psi (Linnaeus, 1758) [10]. Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з V по IX.

**Acronicta aceris* (Linnaeus, 1758) Н, 24-25.07.04 (4), узлісся мішаного лісу.

Acronicta leporina (Linnaeus, 1758) [10]. Екотонні та лісові біотопи, всюди звичайний, імаго з 14.05 до 08.08.

Acronicta megacephala ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Екотонні та лісові біотопи, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго з V по IX.

Acronicta strigosa ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Н, 24.07.04 (1); О, 26-31.07.04 (7); СБ, 11.07.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

**Acronicta menyanthidis* (Esper, [1789]) СГ, 04.08.04 (1); Н, 23-25.07.04 (4). Заболочені луки і болота.

Acronicta auricoma ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Б, 11.05.04 (3); Н, 23-25.07.04 (2); О, 27-29.07.04 (4); СГ, 06.05.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

Acronicta euphorbiae ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Нами не виявлений.

****Acronicta cinerea* (Hufnagel, 1766) О, 27.07.04 (1♂), псамофітна лука.

Acronicta rumicis (Linnaeus, 1758) [10]. Екотонні та лісові біотопи, всюди

звичайний або чисельний, часом масовий, імаго з V по IX.

Craniophora ligustri ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. О, 26-29.07.04 (5); СБ, 10.07.04 (2); СГ, 13-15.07.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

Simyra albovenosa (Goeze, 1781) [10]. Нами не виявлений.

Підродина METOPONINAE

Tyta luctuosa ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Екотонні та лучні біотопи, всюди звичайний або чисельний, імаго з 05 по 09.

Підродина CUCULLINAE

**Cucullia scopariae* Dorfmeister, 1853 Н, 25.07.04 (1), псамофітна лука.

Cucullia fraudatrix Eversmann, 1837 [10]. Н, 23-25.07.04 (10); СГ, 19.07.04 (1). Мезофітні луки та агроценози, нечисельний.

**Cucullia absinthii* (Linnaeus, 1761) Н, 24.07.04 (8); СБ, 11.07.04 (1); СГ, 12.07.04 (1). Відкриті біотопи, зокрема мезофітні луки.

***Cucullia argentea* (Hufnagel, 1766) Н, 24.07.04 (1♂), псамофітна лука-узлісся субору. Занесений до ЧКУ [30].

**Cucullia artemisiae* (Hufnagel, 1766) Н, 23.07.04 (2); СБ, 10-11.07.04 і 05.08.04 (4); СГ, 12.07.04 (1). Псамофітні луки і пустища.

*****Cucullia lindei* Heyne, 1899 Н, 23.07.04 (1♂) і СБ, 11.07.04 (1♂), псамофітні луки.

Cucullia lactucae ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Нами не виявлений.

**Cucullia pustulata* Eversmann, 1842 О, 26.07.04 (1♂), псамофітна лука

Cucullia lucifuga ([Denis & Schiffermüller], 1775) [12]. СГ, 12.07.04 (1♂), узлісся субору.

Cucullia umbratica (Linnaeus, 1758) [10]. Екотони, луки, болота, всюди звичайний або чисельний, імаго з 12.06 до 04.08.

**Cucullia tanacetii* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 12.06 і 24.07.04 (2), псамофітні луки і пустища.

Підродина ONCOCNEMIDINAE

**Calophasia lunula* (Hufnagel, 1766) СБ, 03.07.04 (1); СГ, 05.05.04 (1), псамофітні луки.

Підродина AMPHIPYRINAE

Amphipyra pyramidea (Linnaeus, 1758) [10]. Н, 27.08.04 (1), узлісся субору.

**Amphipyra berbera* Rungs, 1949 Н, 27.08.04 (1), узлісся субору.

**Amphipyra perflua* (Fabricius, 1787) Б, 02.08.04 (1); О, 28.08.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

Amphipyra livida ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Нами не виявлений.

**Amphipyra tragopoginis* (Clerck, 1759) СБ, 01.08.04 (1), заплавна лука.

Підродина PSAPHIDINAE

***Brachionycha nubeculosa* (Esper, 1785) СБ, 12.05.04 (1); СГ, 04-05.05.04 (5), 16-17.04.05 (20). Заплавні луки та узлісся, локально-звичайний.

Підродина HELIOTHINAE

Shinia scutosa ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Б, 02.08.04 (1); Н, 12.06.04 (2) і 23.07.04 (1); СБ, 14.06.04 (1); СГ, 07.06.04 (1), 22.08.04 (4); У, 23.07.04 (чисельний вдень на полі конюшини). Відкриті біотопи, нечисельний, місцями – звичайний.

Heliothis virescens (Hufnagel, 1766) [10]. СБ, 05.08.04 (1), заплавна лука.

**Heliothis adactyla* Butler, 1878 СБ, 10.07.04 (1), заплавна лука.

**Heliothis peltigera* ([Denis & Schiffermüller], 1775) У, 23.07.04 (1), поле конюшини, вдень.

Helicoverpa armigera (Hübner, [1808]) [10]. Відкриті біотопи, скрізь звичайний.

**Pyrrhia umbra* (Hufnagel, 1766). Луки і болота, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-08.

Підродина CONDICINAE

***Eucarta amethystina* (Hübner, [1803]) О, 28.07.04.(1), узлісся субору.

Підродина ERIOPINAE

****Calloplistria juvenina* (Stoll, 1782) О, 26.07-03.08.04 (20), узлісся субору.

Підродина BRYOPHILINAE

**Cryphia fraudatricula* (Hübner, [1803]) СБ, 10.07.04 (1), узлісся широколистяного лісу.

Підродина XYLENINAE

**Pseudeustrotia candidula* ([Denis & Schiffermüller], 1775). Луки, болота, екотони, всюди звичайний або чисельний, імаго у 05-08.

Elaphria venustula (Hübner, 1790) [10]. Луки, болота, екотони, всюди звичайний, чисельний, або масовий, літ імаго у 05-08.

**Caradrina morpheus* (Hufnagel, 1766) СБ, 03.07 (2), 01.08.04 (1). Луки, болота, екотони, рідкісний.

**Caradrina clavipalpis* (Scopoli, 1763) СГ, 05.06.04 (1), псамофітна лука.

**Hoplodrina octogenaria* (Goeze, 1781). Луки, болота, екотони, всюди звичайний або чисельний, імаго у 07-08.

Hoplodrina blanda ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Скрізь у відкритих та екотонних біотопах, чисельний або масовий, літ імаго з липня по вересень.

Hoplodrina superstes (Ochsenheimer, 1816) [10]. Нами не виявлений.

Hoplodrina ambigua ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Луки, болота, екотони, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-08.

**Rusina ferruginea* (Esper, [1785]) СБ, 11.07.04 (5); СГ, 13.07.04 (3). Заплавні луки, досить рідкісний.

Charanyca trigrammica (Hufnagel, 1766) [10]. Н, 12.06.04 (10); СГ, 07.06.04 (5). Луки, болота, екотони, нечисельний.

****Hydrillula pallustris* (Hübner, [1808]) СБ, 22.08.04 (1), заплавна лука.

Proxenus lepigone (Moschler, 1860) [10]. Н, 12.06.04 (2), О, 13.06.04 (1), заплавні луки.

**Enargia paleacea* (Esper, [1788]) Б, 02.08.04 (1); СБ, 05.08.04 (1); СГ, 22-23.08.04 (12). Екотонні та лісові біотопи, нечисельний.

Ipimorpha retusa (Linnaeus, 1761) [10]. Б, 02.08.04 (1); О, 26.07.04 (1). Екотонні та лісові біотопи.

**Ipimorpha subtusa* ([Denis & Schiffermüller], 1775) О, 26.07.04 (1); СГ, 22.08.04 (2). Екотонні та лісові біотопи.

Ipimorpha contusa (Freyer, 1849) [10]. СБ, 10.07.04 (1), узлісся широколистяного лісу.

Cosmia trapezina (Linnaeus, 1758) [10]. Лісо-лучні біотопи, звичайний або чисельний, в 07-08.

**Cosmia pyralina* ([Denis & Schiffermüller], 1775). Екотонні та лісові біотопи, звичайний, імаго в 07-08.

Mesogona oxalina (Hübner, [1803]) [10]. СГ, 26.08.04 (2), заплавна лука.

Dypterygia scabriuscula (Linnaeus, 1758) [10]. Луки, болота, екотони, всюди звичайний, імаго у 06-08.

Trachea atriplicis (Linnaeus, 1758) [10]. Скрізь у відкритих та екотонних біотопах, звичайний, літ імаго з 06 по 09.

**Actinotia polyodon* (Clerck, 1759) Луки, болота, екотони, всюди звичайний або

чисельний, імаго у 05-08.

**Euplexia lucipara* (Linnaeus, 1758) Н, 12.06.04 (1); СБ, 14.06.04 (1); СГ, 07-08.06.04 (8). Лісо-лучні біотопи, нечисельний.

Apamea monoglypha (Hufnagel, 1766) [10]. Скрізь у відкритих та екотонних біотопах, звичайний, імаго реєструвались з 10.07 до 01.08.

Apamea crenata (Hufnagel, 1766) [10]. СБ, 14.06.04 (1), заплавна лука.

**Apamea lateritia* (Hufnagel, 1766) Н, 23-24.07.04 (7); О, 28.07.04 (1); СБ, 10-11.07.04 (2); СГ, 12-19.07.04 (8). Екотонні та лучні біотопи, нечисельний.

Apamea remissa (Hübner, [1808]) [10]. Нами не виявлений.

****Apamea unanimis* (Hübner, [1813]) СГ, 06.06.04 (1), торфова лука.

***Apamea anceps* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 12.06.04 (9); СГ, 06-08.06.04 (2). Луки, агроценози, нечисельний.

Apamea sordens (Hufnagel, 1766) [10]. Відкриті та екотонні біотопи, агроценози, скрізь звичайний, місцями-чисельний або масовий, літ імаго з 05 по 08.

**Leucapamea ophiogramma* (Esper, [1794]) СБ, 05.08.04 (1), узлісся широколистяного лісу.

**Oligia strigilis* (Linnaeus, 1758) СБ, 03.07 і 10-11.07.04 (2); СГ, 22.07.04 (3). Відкриті та екотонні біотопи, нечисельний.

Oligia versicolor (Borkhausen, 1792) [10]. Н, 12.06 і 24.07.04 (2), заплавні луки.

Oligia latruncula ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Відкриті та екотонні біотопи, агроценози, скрізь звичайний, місцями-чисельний або масовий, літ імаго у 07.

Mesoligia furuncula ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Б, 02.08.04 (4); Н, 24.07.04 (2); О, 03.08.04 (1); СБ, 01-05.08.04 (5), 22.08.04 (1); СГ, 04.08.04 (1). Відкриті та екотонні біотопи, нечисельний.

**Mesoligia literosa* (Haworth, 1809) О, 31.07.04 (1), заплавна лука.

**Mesapamea secalis* (Linnaeus, 1758) О, 31.07.04 (1); СБ, 05.08.04 (1), Відкриті та екотонні біотопи.

**Mesapamea didyma* (Esper, 1788) Б, 02.08.04 (1), заплавна лука.

Luperina testacea ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. СБ, 21.08.04 (2); СГ, 08.06.04 (1), 24.07 (1), 04 і 26.08.04 (2). Лісо-лучні біотопи, нечисельний.

**Amphipoea oculatea* (Linnaeus, 1761) Н, 23-24.07.04 (10); О, 27.07-01.08.04 (3); СБ, 05 і 21.08.04 (2); СГ, 25.08.04 (3). Лісо-лучні біотопи, нечисельний, місцями звичайний.

Amphipoea fucosa (Freyer, 1830) [10]. Луки, болота, екотони, всюди звичайний або чисельний, імаго у 07-08.

Amphipoea lucens (Freyer, 1845) [10]. Н, 23-24.07.04 (1); СБ, 10.07 і 05.08.04 (3); СГ, 15-18.07, 22.07 і 04.08.04 (6). Заплавні луки і болота, нечисельний.

**Amphipoea crinanensis* (Burrows, 1908) Н, 23-24.07.04 (2); СБ, 10.07 і 05.08.04 (2); СГ, 15-18.07 і 22-25.08.04 (5). Луки, болота, екотони, нечисельний.

**Hydraecia micacea* (Esper, [1789]) Н, 23-24.07.04 (2); СГ, 04 і 22.08.04 (2). Луки і болота, нечисельний.

Hydraecia ultima Hoist, 1965 [10]. Н, 23-24.07.04 (5); О, 28.08.04 (1); СБ, 05 і 31.08.04 (5); СГ, 04 і 22-30.08.04 (13). Луки, болота, екотони, звичайний.

Staurophora celsia (Linnaeus, 1758) [10]. Б, 23-29.08.04 (6); Н, 27.08.04 (2); О, 28.08.04 (2); СГ, 25.08.04 (2). Псамофітні луки і пустища, узлісся борів, локально-звичайний. Занесений до ЧКУ [30].

**Chortodes minima* (Haworth, 1809) СБ, 10.07.04 (2); Н, 23.07.04 (1), заплавні луки.

Chortodes extrema (Hübner, [1809]) [11]. Нами не виявлений.

Chortodes fluxa (Hübner, [1809]) [10]. Н, 23-24.07.04 (3); О, 28-31.07.04 (4); СБ, 03.07 і 01.08.04 (2); СГ, 08.06 (1), 20.07 (1) і 22-24.08.04 (2). Луки, болота, екотони, нечисельний.

Chortodes pygmina (Haworth, 1809) [10]. О, 28-31.07.04 (2); СГ, 08.06 (1), 20.07 (1) і 26.08.04 (1). Заплавні луки і болота, нечисельний.

Nonagria typhae (Thunberg, 1784) [10]. Нами не виявлений.

**Archanara geminipuncta* (Haworth, 1809) СГ, 22.08.04 (1), евтрофне болото.

**Archanara dissoluta* (Treitschke, 1825) О, 28.07.04 (1), заболочена лука.

Sedina buetneri (E.Hering, 1858) [10]. Нами не виявлений.

**Arenostola phragmitidis* Hübner, [1803] СГ, 04.08.04 (1), псамофітна лука.

**Brachylomia viminalis* (Fabricius, 1777) СБ, 11.07 і 05.08.04 (2), мезофітні луки.

**Parastichtis suspecta* (Hübner, [1817]) Б, 02.08.04 (1); Н, 24.07.04 (1); СБ, 01.07.04 (1). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

**Apterogenum ypsilon* ([Denis & Schiffermüller], 1775) О, 20-28.07.04 (1); СГ, 08.06 (1), 12-20.07.04 (3). Екотонні та лісові біотопи, рідкісний.

Tiliacea aurago ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Нами не виявлений.

Xanthia togata (Esper, [1788]) [10]. Нами не виявлений.

Cirrhia icteritia (Hufnagel, 1766) [10]. Н, 27.08.04 (1); СГ, 22-28.08.04 (5). Екотонні та лісові біотопи, нечисельний.

Cirrhia gilvago ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Нами не виявлений.

***Cirrhia ocellaris* (Borkhausen, 1792) СГ, 22.08.04 (2), узлісся субору.

Agrochola circellaris (Hufnagel, 1766) [10]. Нами не виявлений.

**Conistra vaccinii* (Linnaeus, 1761). Екотонні та лісові біотопи, звичайний, перезимували імаго траплялись з 16.04 до 11.05.

**Conistra ligula* (Esper, [1791]) СГ, 16.04.05 (1), узлісся субору.

**Conistra rubiginea* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Лісові та екотонні біотопи, перезимували імаго – з 16.04 до 12.05.

**Lithophane socia* (Hufnagel, 1766) О, 28.08.04 (1); СГ, 16.04.05 (1). Екотони і луки.

**Lithophane furcifera* (Hufnagel, 1766) О, 10.05 і 28.08.04 (2), заплавні луки.

****Lithomoia solidaginis* (Hübner, [1803]) СГ, 22.08.04 (1), оліготрофне болото.

***Xylena vetusta* (Hübner, [1813]) СГ, 16-17.04.04 (2), торфова лука.

Eupsilia transversa (Hufnagel, 1766) [10]. Листяні та мішані ліси, скрізь, звичайний. Перезимували імаго – з 16.04 до 11.05.

Griposia aprilina (Linnaeus, 1758) [10]. Нами не виявлений.

Ammonoia caecimacula ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Нами не виявлений.

**Mniotype adusta* (Esper, [1790]) СГ, 06-08.06.04 (2), узлісся мішаного лісу.

Mniotype satura ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. О, 28-29.08.04 (7); СГ, 26.08.04 (2). Екотонні та лучні біотопи, нечисельний.

Підродина HADENINAE

***Panolis flammea* ([Denis & Schiffermüller], 1775) О, 06-10.05.04 (5); СБ, 04-05.05.04 (4), 18.04.05 (2); СГ, 16-17.04.05 (5). Досить чисельний у соснових лісах парку.

Orthosia incerta (Hufnagel, 1766) [10]. Лісові та екотонні біотопи, скрізь звичайний або чисельний, ранньовесняний вид.

**Orthosia miniosa* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СГ, 16-17.04.05 (3), узлісся мішаного лісу.

**Orthosia cerasi* (Fabricius, 1775). Лісові та екотонні біотопи, скрізь звичайний або чисельний, ранньовесняний вид.

Orthosia cruda ([Denis & Schiffermüller], 1775) СГ, 16-17.04.05 (5), узлісся мішаного лісу.

**Orthosia populeti* (Fabricius, 1781). Лісові та екотонні біотопи, скрізь звичайний або чисельний, ранньовесняний вид.

**Orthosia gracilis* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СГ, 16.04.05 (1), узлісся мішаного лісу.

**Orthosia opima* (Hübner, [1809]) СГ, 06.05.04 (3) і 16.04.05 (5), узлісся мішаного лісу.

Orthosia gothica (Linnaeus, 1758) [10]. Лісові та екотонні біотопи, скрізь звичайний або чисельний, ранньовесняний вид.

**Anorthoa munda* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СГ, 06.05.04 (1), 16.04.05 (1), узлісся мішаного лісу.

**Egira conspicularis* (Linnaeus, 1758). Лісові та екотонні біотопи, скрізь звичайний або чисельний, ранньовесняний вид.

Tholera cespitis ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Лучні та екотонні біотопи, скрізь звичайний або чисельний, імаго в 08.

Tholera decimalis (Poda, 1761) [10]. Н, 27.08.04 (4); О, 28-29.08.04 (2); СГ, 22-26.08.04 (6). Лучні та екотонні біотопи, скрізь звичайний або чисельний, імаго в 08-09.

**Cerapteryx graminis* (Linnaeus, 1758) Н, 23-25.07.04 (5); О, 29-31.07.04 (2); СБ, 03 і 10-11.07.04 (8); СГ, 12-18.07.04 (5). Різноманітні відкриті біотопи: луки, пустища, нечисельний.

Anarta trifolii (Hufnagel, 1766) [10]. Н, 12.06 (1), 24.07 (2) і 27.08.04 (1); О, 01.08.04 (1); СБ, 04.06.04 (1); СГ, 07-08.06.04 (5). Лучні та екотонні біотопи, нечисельний.

****Anarta cordigera* (Thunberg, 1788) СГ, 6 кв., 06.06.04 (1♂), оліготрофне болото, вдень. Досі в Україні був відомий лише за старовинною вказівкою з Буковинських Карпат [Hormuzaki, 1898]. Друга знахідка виду на Україні, перша – на Лівобережжі.

Polia bombycina (Hufnagel, 1766) [10]. Н, 24.07.04 (2); СБ, 10-11.07.04 (5). Лучні та екотонні біотопи, нечисельний.

Polia nebulosa (Hufnagel, 1766) [10]. Н, 23.07.04 (1); СБ, 14.06 і 10-11.07.04 (2); СГ, 13.07.04 (1). Лучні та екотонні біотопи, нечисельний.

Pachetra sagittigera (Hufnagel, 1766) [10]. Нами не виявлений.

Lacanobia w-latinum (Hufnagel, 1766) [10]. Лучні та екотонні біотопи, скрізь звичайний, місцями чисельний, імаго з 05 по 09.

Lacanobia thalassina (Hufnagel, 1766) [10]. Лучні та екотонні біотопи, скрізь звичайний, місцями чисельний, імаго з 05 по 09.

**Lacanobia contigua* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СБ, 14.06 і 10.07.04 (2), мезофітні луки.

Lacanobia suasa ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Лучні та екотонні біотопи, скрізь звичайний або чисельний, часом – масовий, імаго з 05 по 09.

Lacanobia oleracea (Linnaeus, 1758) [10]. Лучні та екотонні біотопи, скрізь звичайний або чисельний, часом – масовий, імаго з 05 по 09.

**Lacanobia splendens* (Hübner, [1808]) О, 31.07.04 (1), заплавна лука.

**Lacanobia aliena* (Hübner, [1809]) СГ, 05.06.04 (2), узлісся субору.

Melanchra persicariae (Linnaeus, 1761) [10]. Луки, болота, екотони, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-07.

Ceramica pisi (Linnaeus, 1758) [10]. СГ, 05-07.06.04 (5), заболочена лука.

Hada plebeja (Linnaeus, 1761) [10]. Луки, болота, екотони, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-08.

Hyssia cavernosa (Eversmann, 1842) [10]. Н, 12.06.04 (1); СГ, 12.07.04 (1). Сухі псамофітні луки, узлісся.

Mamestra brassicae (Linnaeus, 1758) [10]. Луки, екотони, агроценози, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-08.

***Sideridis turbida* (Esper, 1790) Н, 12.06.04 (4); СГ, 05-08.06.04 (5). Луки, екотони, нечисельний.

Sideridis rivularis (Fabricius, 1775) [10]. О, 27.07-01.08.04 (4); СБ, 04.06, 11.07 і

05.08.04 (8); СГ, 08.06, 04 і 22.08.04 (16). Луки, болота та екотони, локально-звичайний.
 **Conisania luteago* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 12.06.04 (1); СБ, 14.06.04 (1), 10-12.07.04 (2). Луки, болота, екотони, рідкісний.

**Hecatera bicolorata* (Hufnagel, 1766) Б, 02.08.04 (1); Н, 23-24.07.04 (3); О, 28.07.04 (1); СБ, 11.07.04 (1). Сухі луки, пустища.

***Hadena albimacula* (Borkhausen, 1792) Н, 24.07.04 (1), суха псамофітна лука.

Hadena capsincola ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. СБ, 05.08.04 (2); СГ, 05.06.04 (1). Рідкісний, на луках.

**Hadena confusa* (Hufnagel, 1766) СБ, 14.06.04 (1); СГ, 07.06.04 (1). Заплавні луки та екотони, рідкісний.

**Hadena perplexa* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СБ, 10.07.04 (1), псамофітна лука.

Mythimna turca (Linnaeus, 1761) [10]. СГ, 12 і 20.07.04 (2), заплавна лука.

**Mythimna pudorina* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СБ, 11.07.04 (1), заплавна лука.

Mythimna conigera ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Н, 23-24.07.04 (2); СБ, 10-11.07 і 01.08.04 (3); СГ, 10-22.07.04 (9). Луки, екотони, агроценози, всюди звичайний або чисельний.

Mythimna pallens (Linnaeus, 1758) [10]. Луки, екотони, агроценози, всюди звичайний або чисельний, імаго у 05-08.

Mythimna impura (Hübner, [1808]) [10]. СБ, 01.08.04 (2); СГ, 11-22.07 (7), 22-25.08.04 (2). Заплавні луки, нечисельний.

Mythimna straminea (Treitschke, 1825) [10]. Нами не виявлений.

Mythimna albipuncta ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Луки, екотони, агроценози, всюди чисельний або масовий, імаго у 05-08.

Mythimna ferrago (Fabricius, 1787) [10]. Н, 24.07.04 (2); О, 26-28.07.04 (3); СБ, 11.07.04 (2); СГ, 19.07.04 (2). Нечисельний, на луках.

**Mythimna l-album* (Linnaeus, 1767) Н, 27.08.04 (1); О, 29.08.04 (1), мезофітні луки.

Leucania compta (Linnaeus, 1761) [10]. Н, 23.07.04 (1); СБ, 10-11.07.04 (6). Нечисельний, на луках.

Leucania obsoleta (Hübner, [1803]) [10]. Н, 12.06.04 (1); О, 28.07.04 (1), заплавні луки.

**Senta flammea* (Curtis, 1828) Н (12.06.04 – 3); СГ, 06.05.04 (6) і 08.06.04 (2), еутрофні болота, локальний і нечисельний.

Підродина NOCTUINAE

***Dichagyris signifera* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 24.07.04 (4), суха псамофітна лука.

**Euxoa vitta* (Esper, [1789]) Н, 24.07.04 (1), суха псамофітна лука.

**Euxoa obelisca* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 23-25.07.04 (7), суха псамофітна лука.

****Euxoa eruta* (Hübner, [1827]) Н, 25.07.04 (1), суха псамофітна лука.

***Euxoa tritici* (Linnaeus, 1761) Н, 24.07.04 (4), суха псамофітна лука.

****Euxoa nigrofusca* (Esper, [1788]) Н, 24.07.04 (1), суха псамофітна лука.

Agrotis exclamationis (Linnaeus, 1758) [10]. Убіквіст, скрізь чисельний або масовий, з 05 по 09.

Agrotis segetum ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Агроценози, луки, екотони, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-08.

***Agrotis clavis* (Hufnagel, 1766) Н, 12.06.04 (1); СГ, 11.07.04 (2) і 30.08.04 (1), сухі псамофітні луки.

***Agrotis vestigialis* (Hufnagel, 1766) Н, 23-24.07.04 (5); О, 28.07.04 (2), сухі псамофітні луки.

Agrotis ipsilon (Hufnagel, 1766) [10]. Луки, екотони, агроценози, всюди звичайний або чисельний, імаго у 07-09.

Axylia putris (Linnaeus, 1761) [10]. Убіквіст, скрізь чисельний або масовий, з 05 по 09.

Ochropleura plecta (Linnaeus, 1761) [10]. Убіквіст, скрізь чисельний або масовий, з 05 по 09.

Diarsia rubi (Vieweg, 1790) [10]. СБ, 22.08.04 (1); СГ, 24.08.04 (1), заплавні луки.

Diarsia florida (F. Schmidt, 1859) [10]. СГ, 08.06.04 (1), узлісся субору.

**Cerastis rubricosa* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СГ, 05-06.05.04 (2), 16-18.04.05 (17), лісові та екотонні біотопи.

**Cerastis leucographa* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Б, 11.05.04 (2); СБ, 05.05.04, (1) 15.04.05 (5); СГ, 05-06.05.04 (1), 16-17.04.05 (5), лісо-лучні біотопи, нечисельний.

***Lycophotia porphyrea* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 23-25.07.04 (4); О, 03.08.04 (1), сухі псамофітні луки і пустища.

**Chersotis rectangula* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 24.07.04 (1), суха псамофітна лука.

Noctua pronuba (Linnaeus, 1758) [10]. Луки, екотони, агроценози, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-08.

Noctua fimbriata (Schreber, 1759) [10]. Н, 23-25.07.04 (7); О, 26-28.07.04 (2); СГ, 19.07 і 22.08.04 (2). Нечисельний, на луках.

**Noctua orbona* (Hufnagel, 1766) Н, 24.07.04 (1); О, 26.07-01.08.04 (5); СБ, 01-10.07.04 (2); СГ, 11.07.04 (2). Нечисельний, на луках.

**Noctua interposita* (Hübner, 1790). Луки, екотони, агроценози, всюди звичайний або чисельний, імаго у 06-08.

Noctua comes Hübner, [1813] [10]. Нами не виявлений.

**Cryptocala chardinyi* (Boisduval, 1829) СГ, 12.07.04 (1), оліготрофне болото.

***Spaletis ravida* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СГ, 22.07 і 30.08.04 (2), суха псамофітна лука.

**Opigena polygona* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 24.07 і 27.08.04 (2), суха псамофітна лука.

**Eurois occulta* (Linnaeus, 1758) О, 27.07-01.08.04 (4), заплавна лука.

**Graphiphora augur* (Fabricius, 1775) СБ, 03-11.07.04 (3), узлісся широколистяного лісу.

**Anaplectoides prasina* ([Denis & Schiffermüller], 1775) СГ, 12-15.07.04 (5), узлісся субору.

**Xestia baja* ([Denis & Schiffermüller], 1775) Н, 23-24.07.04 (3); О, 28.07, 28.08.04 (2); СБ, 05.08.04 (1); СГ, 22.07 (1) і 22.08.04 (3). Луки, екотони, болота, нечисельний.

Xestia stigmatica (Hübner, [1813]) [10]. О, 28.08.04 (1), узлісся соснового бору.

Xestia xanthographa ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. О, 28.08.04 (1); СБ, 05.08.04 (1); СГ, 22-26.08.04 (5). У лучних та екотонних біотопах, локально-звичайний ранньоосінній вид.

**Xestia sexstrigata* (Haworth, 1809) СГ, 04 і 24.08.04 (2), заболочена лука.

Xestia c-nigrum (Linnaeus, 1758) [10]. Убіквіст, скрізь чисельний або масовий, імаго з 05 по 09.

Xestia ditrapezium ([Denis & Schiffermüller], 1775) [10]. Луки, екотони, болота, агроценози, всюди звичайний або чисельний, імаго у 07-08.

Xestia triangulum (Hufnagel, 1766) [10]. СГ, 13.07.04 (1), лука – узлісся.

**Naenia typica* (Linnaeus, 1758) Н, 25.07.04 (1), гігрофітна лука.

Висновки

На основі аналізу літературних даних та опрацювання власних матеріалів було встановлено, що на території НППДС фауна лускокрилих надродина Noctuoidea налічує 330 видів із 34 підродин і 6 родин. Серед них 312 видів було виявлено в період досліджень у 2004-2009 роках, в тому числі вперше для території НППДС 218 видів, серед яких 43 виявились новими для Сумської області, 11 – для Північно-Східної України, а один – новим для фауни України.

Домінантною в НППДС є група лісових мезофільних видів, що населяють лісові та екотонні біотопи. Більшість рідкісних і локально-поширених видів належить до специфічних груп ксерофілів (населяють сухі псамофітні лісо-лучні біотопи та пустища) і гігрофілів (мешканців болотистих і торфових лук та боліт, особливо оліготрофних).

Майже всі масові види є убиквістами, переважна більшість звичайних та чисельних видів – лісовими та лісо-лучними мезофілами, в той час як значна частина нечисельних і рідкісних видів – лучними ксеро- та гігрофілами.

Серед виявлених у НППДС ноктуоїдних лускокрилих 4 види занесені до Червоної книги України (2009) [30]. Крім того, на території парку також виявлено низку вразливих та рідкісних як у регіоні, так й загалом в Україні, переважно гігрофільних видів, котрі не мають офіційного охоронного статусу.

З метою збереження рідкісних видів ноктуоїдних лускокрилих, а зрештою й різноманіття ентомофауни загалом, в тому числі характерного для цього регіону гігрофільного комплексу видів, максимум уваги на території НППДС потрібно приділяти охороні гігрофітних лук та боліт, а також широколистяних лісів із їх екотонами, які відрізняються найвищим біорізноманіттям.

Автори висловлюють щирю подяку керівництву та працівникам НППДС, особливо І. Р. Лягуті, В. В. Шевченко, А. В. Базан та жителям с. Стара Гута О. А. Базан та О. Ф. Герасимчук за сприяння у проведенні досліджень. Висловлюємо щирю подяку Ю. В. Канарському (Інститут екології Карпат НАН України, м. Львів) за цінні зауваження при написанні статті.

Література

1. Бідзіля О. В. До фауни лускокрилих (Lepidoptera) околиць с. Вакалівщина Сумської області України // Збірник наукових праць до 30-річчя біостаніонару Сумського педінституту «Вакалівщина». – Суми, 1998. – С. 44-51.
2. Говорун А. В. К изучению видового состава совков (Lepidoptera, Noctuidae) Сумской области (Украина) // Мат. конф. до 15-річчя аварії на ЧАЕС «Сучасні екологічні проблеми Українського Полісся та суміжних територій». – Ніжин 2001. – С. 25-28.
3. Говорун А. В. К изучению особенностей биологии массовых видов совков (Lepidoptera, Noctuidae) Сумской области (Украина) // Мат. конф. до 15-річчя аварії на ЧАЕС «Сучасні екологічні проблеми Українського Полісся та суміжних територій». – Ніжин 2001. – С. 29-30.
4. Говорун О. В. Фауна вогнівок (Lepidoptera, Pyralidae) національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» // Заповідна справа в Україні. – 2003. – Т. 9, вип. 1, - С. 64-67.
5. Говорун О. В. Матеріали по новим для фауни Сумської області видам вогнівок (Lepidoptera, Pyralidae) // Загальна і прикладна ентомологія в Україні. – Львів, 2005. – С. 29-31.
6. Єпіфанов Є. Ф., Гнелиця В. А. Лускокрилі Вакалівського стаціонару (список) // Збірник наукових праць до 30-річчя біостаніонару Сумського педінституту «Вакалівщина». – Суми, 1998. – С. 44-51.
7. Ключко З. Ф. До вивчення совков (Lepidoptera, Noctuidae) східної України // Збірник наукових праць до 30-річчя біостаніонару Сумського педінституту «Вакалівщина». – Суми, 1998. - С. 40-44.
8. Ключко З. Ф., Плющ И. Г., Шешурак П. Н. Аннотированный каталог совков (Lepidoptera, Noctuidae) фауны Украины. – Киев.: Институт зоологии НАН Украины, 2001. – 884 с.

9. Ключко З. Ф. Новые и малоизвестные виды совков (Lepidoptera, Noctuidae) фауны Украины // Вестник зоологии. – 2002. – Т. 37, № 1 – 100 с.
10. Ключко З. Ф., Говорун А. В. Совки (Lepidoptera: Noctuidae) Сумской области // Изв. Харьков. энтомолог. общ. – 2002 (2003), том. X, вып. 1-2. – С. 86-95.
11. Ключко З. Ф., Будашкин Ю. И., Герасимов Р. П. Новые и малоизвестные виды совков (Lepidoptera: Noctuidae) фауны Украины / Вестник зоологии. – 2002 (2003). – Вып. 38 (1). – С. 94.
12. Ключко З. Ф. К изучению совков (Lepidoptera: Noctuidae) Сумской области // Изв. Харьков. энтомолог. общ. – 2003 (2004). – Том. XI, вып. 1-2. – С. 86-88.
13. Ключко З. Ф. Совки України. – К: Видавництво Раєвського, 2006. – 248 с.
14. Ключко З. Ф. Малоизвестные и новые виды совков (Lepidoptera: Noctuidae) фауны Украины // Вестник зоологии. – 2009; Вып. 43 (2). – С: 190.
15. Кныш Н. П. Редкие и исчезающие животные Сумской области // Мат-лы Сумской обл. научно-практич. конфер. «Проблемы исследования рационального использования природных ресурсов Сумщины и их изучение в школе». – Сумы, 1990. – Ч. 1. – С. 49-56.
16. Кравченко В. М. Безхребетні тварини, занесені до Червоної книги України, які виявлені на території Сумської області // Стан природного середовища та проблеми його охорони на Сумщині: Рослини, тварини та гриби Сумської області, занесені до Червоної книги України. – Суми: Джерело, 2001. – Кн. 5. – С. 52-67.
17. Кравченко В. М. Безхребетні тварини Сумщини, що занесені до Червоної книги України // Заповідні скарби Сумщини. – Суми: Джерело, 2001. – С. 91-98.
18. Медведев С. І. Краткие сведения об энтомофауне болот Северо-Восточной Украины // Учен. зап. Харьков. ун-та. – 1963. – Т. 140: Тр. биол. ф-та по генет. и зоол. – Т. 36. – С: 75-81.
19. Панченко С. М. Рослинність Старогутського лісового масиву // Укр. ботан. журн. – 2001. – Т. 58, № 6. – С. 684-693.
20. Панченко С. М. Флора національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» та проблеми охорони фіторізноманіття Новгород-Сіверського Полісся: Монографія / За заг. ред. д.б.н. С. Л. Мосякіна. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 150 с.
21. Пархоменко В. В. Булавовусі лускокрилі НПП «Деснянсько-Старогутський» та його околиць // Літопис природи Деснянсько-Старогутського національного природного парку. – 2005. – Т. 4. – С. 120-122.
22. Пархоменко В. В. До фауни деяких родин різновусих лускокрилих (Lepidoptera: Heterocera) НПП «Деснянсько-Старогутський» та його околиць // Літопис природи Деснянсько-Старогутського національного природного парку. – 2006. – Т. 5. – С. 342-345.
23. Пархоменко В. В. Рідкісні види комах, які відзначені в НПП «Деснянсько-Старогутський» в 2004 році // Літопис природи Деснянсько-Старогутського національного природного парку. – 2005. – Т. 4. – С. 144-145.
24. Пархоменко В. В. Фауна та екологія булавовусих лускокрилих (Lepidoptera, Rhopalocera) національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» та його околиць (Сумська обл.) // Изв. Харьков. энтомолог. общ. – 2006 (2007). – Т. XIV, вып. 1-2. – С. 129-136.
25. Перший національний парк Лівобережного Полісся / С. М. Панченко, Г. Г. Гавриш, В. Г. Скляр, О. Л. Андрієвська // Заповідні скарби Сумщини / Під заг. ред. Т.Л. Андрієнко. – Суми: Джерело, 2001. – С. 126-138.
26. Погребняк П. С. Лісорослинні умови Східного Полісся // Погребняк П. С. Лісова екологія і типологія лісів: Вибр. праці. – К.: Наук. думка, 1993. – С. 62-111.
27. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення: Довідник / Редкол.: В. Б. Леоненко та ін. – К., 1999. – 240 с.
28. Совинський В. До фауни Lepidoptera Чернігівщини // Тр. Фіз.-мат. відділу УАН. – Київ, 1927. – Т. 3, вип. 7. – С. 153-227. – (36. праць Дніпрянської біол. станції; Ч.2).
29. Маринич О. М., Пархоменко Г. О., Петренко О. М., Шищенко П. Г. Удосконалена схема фізико-географічного районування України // Укр. геогр. ж. – 2003. – №1. – С. 16-20.
30. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І. А. Акімова – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 600 с.
31. Шешурак П. Н., Берест З. Л. Новые находки орденской ленты малиновой – *Catocala sponsa* (Lepidoptera, Noctuidae) в Украине // Вестн. зоологии. – 2004. – Т. 38, № 1. – С. 80.
32. Шешурак П. Н., Говорун А. В. Чешуекрылые (Lepidoptera) Сумской области,

внесенные в Красную книгу Украины, в Красную книгу МСОП, в Европейский красный список // Проблемы охраны генофонду природы Полісся. – Луцьк: Надтир'я, 2001. – С. 146-147.

33. Шипчинский А. В. Климат // Геологический очерк Сумской области. – Суми: Більшовицька зброя, 1947. – С. 20-42.

34. Fibiger M. Noctuidae Europaea. Vol. 1. Noctuidae I. – Sorø, Entomological press, 1990. – 208 p.

35. Fibiger M. Noctuidae Europaea. Vol. 2. Noctuidae II. – Sorø, Entomological press, 1993. – 230 p.

36. Fibiger M. Noctuidae Europaea. Vol. 3. Noctuidae III. – Sorø, Entomological press, 1997. – 418 p.

37. Fibiger M., Hacker H. Systematic List of the Noctuoidea of Europe (Notodontidae, Nolidae, Arctiidae, Lymantriidae, Erebidae, Micronoctuidae, and Noctuidae) // Esperiana. – 2004. – Bd. 11. – P. 83-172.

38. Fibiger M., Hacker H. Noctuidae Europaea. Vol. 9. Amphipyridae, Condicionae, Eriopinae, Xyleninae. – Sorø, Entomological press, 2007. – 410 p.

39. Fibiger M., Ronkay L., Steiner A., Zilli A. Noctuidae Europaea. Vol. 11. Pantheinae, Dilo-binae, Acronictinae, Eustrotiinae, Nolidae, Bagisarinidae, Acontiinae, Metoponinae, Heliophinae and Bryophilinae. – Sorø, Entomological press, 2009. – 504 p.

40. Fibiger B., Ronkay L., Yela J. L., Zilli A. Noctuidae Europaea. Vol. 12. Rivulinae – Phytometridae, and Micronoctuidae, including Supplement to Noctuidae Europaea, vols 1-11. – Sorø, Entomological press, 2010. – 451 p.

41. Goater B., Ronkay L., Fibiger M. Noctuidae Europaea. Vol. 10. Catocalinae & Plusiinae. – Sorø, Entomological press, 2003. – 452 p.

42. Hacker H., Ronkay L., Hreblay M. Noctuidae Europaea Vol. 4. Hadeninae I. - Sorø, Entomological press, 2002. – 419 p.

43. Hormuzaki C. Die Schmetterlinge (Lepidoptera) der Bukowina // Verhandlungen der k. k. Zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien. Band XLVIII. – Wien, 1898. – P. 426-481.

44. Macek J., Dvořák J., Traxler L., Červenka V. Motýli a housenky střední Evropy. Noční motýli I./ Praha: Academia, 2007. – 376 p.

45. Macek J., Dvořák J., Traxler L., Červenka V. Motýli a housenky střední Evropy. Noční motýli II – můroviti / Praha: Academia, 2008. – 492 p.

46. Nowacki J. The Noctuids (Lepidoptera, Noctuidae) of Central Europe. - Bratislava. – 1998. – 551 p.

47. Ronkay G., Ronkay L. Noctuidae Europaea Vol. 6. Cuculliinae I. - Sorø, Entomological press, 1994. – 282 p.

48. Ronkay G., Ronkay L. Noctuidae Europaea Vol 7. Cuculliinae II. - Sorø, Entomological press, 1995. – 224 p.

49. Zilli A., Ronkay L., Fibiger M. Noctuidae Europaea Vol. 8. Apameini. - Sorø, Entomological press, 2005. – 323 p.

Пархоменко В. В., Геряк Ю. М.

Лускокрилі надродини Noctuoidea (Insecta, Lepidoptera) національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» // Збірник наукових праць Луганського природного заповідника - 2011. – Луганськ. – 2011. – С. 154-175.

Викладено результати досліджень фауни лускокрилих надродини Noctuoidea НПП «Деснянсько-Старогутський». Складено анотований список зареєстрованих у парку видів, який становить 330 видів із 34 підродин і 6 родин. Вперше для території НППДС наведено 218 видів, серед яких 43 – нові для фауни Сумської області, 11 – для Пн-Сх. України і 1 – для України.

Ключові слова: надродина Noctuoidea, лускокрилі, фауна, НПП Деснянсько-Старогутський, Сумська область.

Пархоменко В. В., Геряк Ю. Н.

Чешуекрылые надсемейства Noctuoidea (Insecta, Lepidoptera) национального природного парка «Деснянско-Старогутский» // Сборник научных трудов Луганского природного заповедника - 2011. – Луганск. – 2011. – С. 154-175.

Изложены результаты исследований фауны чешуекрылых надсемейства Noctuoidea национального природного парка «Деснянско-Старогутский». Составлен аннотированный список зарегистрированных в парке видов, содержащий информацию о 330 видах из 34 подсемейств и 6 семейств. Впервые для территории парка приведены 218 видов, среди которых 43 – новые для фауны Сумской области, 11 – для северо-востока Украины и 1 – для Украины.

Ключевые слова: надсемейство Noctuoidea, чешуекрылые, фауна, НПП Деснянско-Старогутский, Сумская область.

Parkhomenko V. V., Geryak Yu. M.

Moths of superfamily Noctuoidea (Insecta, Lepidoptera) of the «Desnyansko-Starogutsky» National Nature Park //Collection of scientific labours of the Luhansk Strict Nature Reserve - 2011. – Luhansk. – 2011. – P. 154-175.

The results of investigation of the Noctuoidea moth fauna within «Desnyansko-Starogutsky» National Nature Park are given. The annotated checklist of the fauna contents data on 330 species of 34 subfamilies and 6 families. There are 218 species found at the first time, amongst 43 are new for the Sumy region fauna, 11 – for NE Ukraine and 1 – for Ukraine.

Key words: Noctuoidea superfamily, lepidoptera, fauna, «Desnyansko-Starogutsky» NNP, Sumy

УДК 595.762

■ С. В. Глотов

ЖУКИ-СТАФИЛИНИДЫ (COLEOPTERA, STAPHYLINIDAE) ОТДЕЛЕНИЯ СТРЕЛЬЦОВСКАЯ СТЕПЬ

Луганский природный заповедник НАН Украины
glotov2006@rambler.ru

Введение. Жуки-стафилиниды (Coleoptera, Staphylinidae) – широко распространенное семейство жуков, представители которого принимают активное участие в жизнедеятельности биогеоценозов. По последним оценкам, мировая фауна стафилинид насчитывает свыше 48 000 видов [25]. В фауне Украины представлено около 1000 видов [14].

Представители семейства встречаются в наземных биотопах от прибойной зоны морей и океанов до высокогорий, занимая при этом самые разнообразные экологические ниши. Большая часть стафилинид является хищниками, довольно много среди них сапрофагов и мицетофагов. Отдельные представители семейства, питаясь различными насекомыми, клещами, а также гельминтами, способны регулировать их численность [1, 6, 7, 8, 9, 10, 21]. Стафилиниды активно участвуют в процессах деструкции органических остатков животного и растительного происхождения. Многие виды играют большую роль в процессах почвообразования, рыхления почвы, внесению в неё химических веществ, находящихся на поверхности, участвуя, таким образом, в процессе круговорота веществ [21].

Несмотря на высокое разнообразие и широкое распространение, стафилиниды остаются одним из самых слабоизученных семейств жесткокрылых в Украине. До настоящего времени не было уделено должного внимания и вопросу изучения видового разнообразия стафилинид отделения Луганского природного заповедника Стрельцовская степь. Сведения о находках содержатся в немногочисленных публикациях, которые включают информацию о 38 видах стафилинид, отмеченных на территории заповедника и в его окрестностях [4, 11, 19].

Район исследований. Отделение Стрельцовская степь является филиалом Луганского природного заповедника и расположено в окрестностях с. Криничное Меловского района Луганской области. Данная территория имеет природоохранный статус с начала 30-х годов XX столетия. В последующие годы, наряду с увеличением